

ശ്രീഃ
ശ്രീമതേ രാമാനുജായ നമഃ
ശ്രീമതേ നിഗമാന്തമഹാദേശികായ നമഃ
ഓം നമോ ഭഗവതേ വാസുദേവായ

മഹർഷി വേദവ്യാസപ്രണീതം ശ്രീമദ്ഭാഗവതമഹാപുരാണം
॥ പഞ്ചമസ്കന്ധേ ചതുർവിംശോഽധ്യായഃ ॥

This document has been prepared by

Sunder Kidāmbi

with the blessings of

ശ്രീ രംഗരാമാനുജ മഹാദേശികൻ

His Holiness śrīmad āṇḍavan śrīraṅgam

ശ്രീഃ

ശ്രീമതേ രാമാനുജായ നമഃ

ശ്രീമതേ നിഗമാന്തമഹാദേശികായ നമഃ

ഓം നമോ ഭഗവതേ വാസുദേവായ

ശ്രീമദ്ഭാഗവതമഹാപുരാണം

॥ പഞ്ചമസ്കന്ധേ ചതുർവിംശോധ്യായഃ ॥

ശ്രീശുക ഉവാച

അധസ്താത്സവിതുർയോജനായുതേ സ്വർഭാനുർനക്ഷത്രവ -
ച്ചരതീത്യേകേ യോസാവമരത്നം ഗ്രഹത്വം ചാലഭത |
ഭഗവദനുകമ്പയാ സ്വയമസുരാപസദഃ സൈംഹികേയോ
ഹൃതദർഹസ്തസ്യ താത ജൻമ കർമാണി ചോപരിഷ്ടാ -
ദ്വക്ഷ്യാമഃ ॥ 1 ॥

യദദസ്തരണേർമണ്ഡലം പ്രതപതസ്തദ്വിസ്തരതോ
യോജനായുതമാചക്ഷതേ ദ്വാദശസഹസ്രം സോമസ്യ
ത്രയോദശസഹസ്രം രാഹോർയഃ പർവണി
തദ്വ്യവധാനകൃദ്വൈരാനുബന്ധഃ
സൂർയാചന്ദ്രമസാവഭിധാവതി ॥ 2 ॥

തന്നിശമ്യോഭയത്രാപി ഭഗവതാ രക്ഷണായ പ്രയുക്തം
സുദർശനം നാമ ഭാഗവതം ദധിതമസ്ത്രം തത്തേജസാ
ദുർവിഷഹം മുഹൂഃ പരിവർതമാനമഭ്യവസ്ഥിതോ
മുഹൂർതമുദ്വിജമാനശ്ചകിതഹൃദയ ആരാദേവ നിവർതതേ
തദുപരാഗമിതി വദന്തി ലോകാഃ ॥ 3 ॥

തതോഽധസ്താത്സിദ്ധചാരണവിദ്യാധരാണാം
സദനാനി താവൻമാത്ര ഏവ ॥ 4 ॥

തതോദ്യസ്താദ്യക്ഷരക്ഷഃപിശാചപ്രേതഭൂതഗണാനാം
വിഹാരാജിരമന്തരിക്ഷം യാവദ്യായുഃ പ്രവാതി യാവൻമേഘാ
ഉപലഭ്യന്തേ || 5 ||

തതോദ്യസ്താച്ഛതയോജനാന്തര ഇയം പൃഥിവീ യാവ -
ദ്ധംസഭാസശ്ശ്യനസുപർണാദയഃ പതന്ത്രിപ്രവരാ
ഉത്പതന്തീതി || 6 ||

ഉപവർണിതം ഭൂമേര്യഥാ സന്നിവേശാവസ്ഥാനമവനേര -
പൃഥസ്താത് സപ്ത ഭൂവിവരാ ഏകൈകശോ യോജനായു -
താന്തരേണായാമവിസ്താരേണോപക്ലുപ്താ അതലം വിതലം
സുതലം തലാതലം മഹാതലം രസാതലം
പാതാലമിതി || 7 ||

ഏതേഷു ഹി ബിലസ്വർഗേഷു സ്വർഗാദപ്യധികകാമ -
ഭോഗൈശ്ചർയാനന്ദഭൂതിവിഭൂതിഭിഃ
സുസമൃദ്ധഭവനോദ്യാനാക്രീഡവിഹാരേഷു
ദൈത്യദാനവകാദ്രവേയാ നിത്യപ്രമുദിതാ -
നൂരക്തകലത്രാപത്യബന്ധുസുഹൃദനുചരാ ഗൃഹപതയ
ഈശ്വരാദപൃപ്രതിഹതകാമാ മായാവിനോദാ നിവസന്തി || 8 ||

യേഷു മഹാരാജ മയേന മായാവിനാ വിനിർമിതാഃ
പുരോ നാനാമണിപ്രവരപ്രവേകവിരചിതവിചിത്രഭവന -
പ്രാകാരഗോപുരസഭാചൈത്യചത്വരായതനാദിഭി -
ർനാഗാസുരമിമുനപാരാവതശുകസാരികാകീർണകൃത്രിമ -
ഭൂമിഭിർവിവരേശ്വരഗൃഹോത്തമൈഃ സമലങ്കൃതാശ്ച -
കാസതി || 9 ||

ഉദ്യാനാനി ചാതിതരാം മന ഇന്ദ്രിയാനന്ദിഭിഃ
 കുസുമഫലസ്തബകസുഭഗകിസലയാവനതരുചിര -
 വിടപവിടപിനാം ലതാംഗാലിംഗിതാനാം ശ്രീഭിഃ
 സമീമുനവിവിധവിഹംഗമജലാശയാനാമമല -
 ജലപൂർണാനാം ത്യാഷകുലോൽലംഘനക്ഷുഭിതനീരനീരജ -
 കുമുദകുവലയകഛാരനീലോത്പലലോഹിതശതപത്രാദി -
 വനേഷു കൃതനികേതനാനാമേകവിഹാരാകുലമധുര -
 വിവിധസ്വനാദിഭിരിന്ദ്രിയോത്സവൈരമരലോകശ്രിയ -
 മതിശയിതാനി || 10 ||

യത്ര ഹ വാവ ന ഭയമഹോരാത്രാദിഭിഃ
 കാലവിഭാഗൈരുപലക്ഷ്യതേ || 11 ||

യത്ര ഹി മഹാഹിപ്രവരശിരോമണയഃ സർവം
 തമഃ പ്രബാധന്തേ || 12 ||

ന വാ ഏതേഷു വസതാം ദിവ്യൗഷധിരസരസായനാനപാന -
 സ്നാനാദിഭിരാധയോ വ്യാധയോ വലീപലിതജരാദയശ്ച
 ദേഹവൈവർണ്യദൗർഗന്ധ്യസ്പേദക്ലമഗ്ലാനിരിതി
 വയോവസ്ഥാശ്ച ഭവന്തി || 13 ||

ന ഹി തേഷാം കൽയാണാനാം പ്രഭവതി കുതശ്ചന
 മൃത്യുർവിനാ ഭഗവത്തേജസശ്ചക്രാപദേശാത് || 14 ||

യസ്മിൻ പ്രവിഷ്ടേസുരവധൂനാം പ്രായഃ പുംസവനാനി
 ഭയാദേവ സ്രവന്തി പതന്തി ച || 15 ||

അഥാതലേ മയപുത്രോത്സുരോ ബലോ നിവസതി യേന ഹ വാ
 ഇഹ സൃഷ്ടാഃ ഷണ്ണവതിർമായാഃ കാശ്ചനാദ്യാപി
 മായാവിനോ ധാരയന്തി യസ്യ ച ജുംഭമാണസ്യ മുഖതസ്ത്രയഃ

സ്ത്രീഗണാ ഉദപദ്യന്ത സ്വൈരിൺയഃ കാമിൻയഃ പുംശ്ചൽയ
 ഇതി യാ വൈ ബിലായനം പ്രവിഷ്ടം പുരുഷം രസേന
 ഹാടകാഖ്യേന സാധയിത്വാ
 സ്വവിലാസാവലോകനാനുരാഗസ്ഥിതസംലാപോപഗൃഹ -
 നാദിഭിഃ സ്വൈരം കില രമയന്തി യസ്മിന്നുപയുക്തേ പുരുഷ
 ഈശ്വരോഹം സിദ്ധോഹമിത്യുതമഹാഗജബലമാത്മാനമഭി -
 മൻയമാനഃ കത്ഥതേ മദാസ ഇവ || 16 ||

തതോഽധസ്താദ്വിതലേ ഹരോ ഭഗവാൻ ഹാടകേശ്വരഃ
 സ്വപാർഷദഭൂതഗണാവൃതഃ പ്രജാപതിസർഗോപ -
 ബൃഹണായ ഭവോ ഭവാൻയാ സഹ മിമുനീഭൂത
 ആസ്തേ യതഃ പ്രവൃത്താ സരിത്പ്രവരാ ഹാടകീ നാമ
 ഭവയോർവീര്യേണ യത്ര ചിത്രഭാനുർമാതരിശ്വനാ
 സമിധ്യമാന ഓജസാ പിബതി തന്നിഷ്ഠൂതം ഹാടകാഖ്യം
 സുവർണം ഭൂഷണേനാസുരേന്ദ്രാവരോധേഷു പുരുഷാഃ
 സഹ പുരുഷീഭിർധാരയന്തി || 17 ||

തതോഽധസ്താത്സുതലേ ഉദാരശ്രവാഃ പുൺയശ്ശോകോ
 വിരോചനാത്മജോ ബലിർഭഗവതാ മഹേന്ദ്രസ്യ പ്രിയം
 ചികീർഷമാണേനാദിതേർലബ്ധകായോ ഭൂത്വാ
 വടുവാമനരുപേണ പരാക്ഷിപ്തലോകത്രയോ ഭഗവദനു -
 കമ്പയൈവ പുനഃ പ്രവേശിത ഇന്ദ്രാദിഷ്ടവിദ്യമാനയാ
 സുസമൃദ്ധയാ ശ്രിയാഭിജുഷ്ടഃ
 സ്വധർമ്മേണാരാധയംസ്തമേവ
 ഭഗവന്തമാരാധനീയമപഗത -
 സാധുസ ആസ്തേഽധുനാപി || 18 ||

നോ ഏവൈതത്സാക്ഷാത്കാരോ ഭൂമിദാനസ്യ
 യത്തദ്ഭഗവത്യശേഷജീവനികായാനാം ജീവഭൂതാത്മഭൂതേ
 പരമാത്മനി വാസുദേവേ തീർഥതമേ പാത്ര ഉപപന്നേ പരയാ
 ശ്രദ്ധയാ പരമാദരസമാഹിതമനസാ സമ്പ്രതിപാദിതസ്യ
 സാക്ഷാദപവർഗദ്വാരസ്യ യദ്ബിലനിലയൈശ്വര്യം || 19 ||

യസ്യ ഹ വാവ ക്ഷുതപതനപ്രസ്ഖലനാദിഷു വിവശഃ
 സകൃന്നാമാഭിഗൃണൻ പുരുഷഃ കർമ്മബന്ധനമഞ്ജസാ
 വിധുനോതി യസ്യ ഹൈവ പ്രതിബാധനം മുമുക്ഷവോ -
 ഽന്യമൈവോപലഭന്തേ || 20 ||

തദ്ഭക്താനാമാത്മവതാം സർവേഷാമാത്മന്യാത്മദ
 ആത്മതയൈവ || 21 ||

ന വൈ ഭഗവാനുനമമുഷ്യാനുജഗ്രാഹ യദുത
 പുനരാത്മാനുസ്മൃതിമോഷണം മായാമയഭോഗൈ -
 ശ്ചൈവമേവാതനുതേതി || 22 ||

യത്തദ്ഭഗവതാനധിഗതാൻയോപായേന
 യാച്ഛാച്ഛലേനാപഹൃതസ്വശരീരാവശേഷിതലോകത്രയോ
 വരുണപാശൈശ്ച സമ്പ്രതിമുക്തോ
 ഗിരിദർയാം ചാപവിദ്ധ ഇതി ഹോവാച || 23 ||

നൂനം ബതായം ഭഗവാനർഥേഷു ന നിഷ്ണാതോ
 യോസാവിന്ദ്രോ യസ്യ സചിവോ മന്ത്രായ വൃത
 ഏകാന്തതോ ബൃഹസ്പതിസ്തമതിഹായ സ്വയമു -
 പേന്ദ്രേണാത്മാനമയാചതാത്മനശ്ചാശിഷോ നോ ഏവ
 തദ്രാസ്യമതിഗംഭീരവയസഃ കാലസ്യ
 മൻവന്തരപരിവൃത്തം കിയൽലോകത്രയമിദം || 24 ||

യസ്യാനുദാസ്യമേവാസ്മത്പിതാമഹഃ കില വഭ്രവ ന തു
 സ്വപിത്ര്യം യദുതാകുതോഭയം പദം ദീയമാനം
 ഭഗവതഃ പരമിതി ഭഗവതോപരതേ ഖലു സ്വപിതരി || 25 ||

തസ്യ മഹാനുഭാവസ്യാനുപഥമമൃജിതകഷായഃ കോ
 വാസ്മദ്വിധഃ പരിഹീണഭഗവദനുഗ്രഹ
 ഉപജിഗമിഷതീതി || 26 ||

തസ്യാനുചരിതമുപരിഷ്ടാദിസ്തരിഷ്യതേ യസ്യ
 ഭഗവാൻ സ്വയമഖിലജഗദ്ഗുരുർനാരായണോ ദ്വാരി
 ഗദാപാണിരവതിഷ്ഠതേ നിജജനാനുകമ്പിതഹൃദയോ
 യേനാംഗുഷ്ഠേന പദാ ദശകന്ധരോ യോജനാ -
 യുതായുതം ദിഗ്വിജയ ഉച്ഛാദിതഃ || 27 ||

തതോഽധസ്താന്തലാതലേ മയോ നാമ ദാനവേന്ദ്രസ്ത്രി -
 പുരാധിപതിർഭഗവതാ പുരാരിണാ ത്രിലോകീശം
 ചികീർഷുണാ നിർദഗ്ധസ്വപുരത്രയസ്തത്പ്രസാദാൽലബ്ധ -
 പദോ മായാവിനാമാചാർയോ മഹാദേവേന പരിരക്ഷിതോ
 വിഗതസുദർശനഭയോ മഹീയതേ || 28 ||

തതോഽധസ്താൻമഹാതലേ കാദ്രവേയാണാം സർപാണാം
 നൈകശിരസാം ക്രോധവശോ നാമ ഗണഃ കുഹകതക്ഷക -
 കാലിയസുഷേണാദിപ്രധാനാ മഹാഭാഗവന്തഃ
 പതന്ത്രതിരാജാധിപതേഃ പുരുഷവാഹാദനവരതമുദ്വിജമാനാഃ
 സ്വകലത്രാപത്യസുഹൃത്കുടുംബസംഗേന ക്വചിത്പ്രമത്താ
 വിഹരന്തി || 29 ||

തതോഽധസ്താദ്രസാതലേ ദൈതേയാ ദാനവാഃ പണയോ നാമ
 നിവാതകവചാഃ കാലേയാ ഹിരണ്യപുരവാസിന ഇതി

വിബുധപ്രത്യുനീകാ ഉത്പത്തയാ മഹൗജസോ മഹാസാഹ -
 സീനോ ഭഗവതഃ സകലലോകാനുഭാവസ്യ ഹരേരേവ തേജസാ
 പ്രതിഹതബലാവലേപാ ബിലേശയാ ഇവ വസന്തി യേ വൈ
 സരമയേന്ദ്രഭൂത്യാ വാഗ്ഭിർമന്ത്രവർണാഭി -
 രിന്ദാദ്ബിഭൃതി || 30 ||

തതോഽധസ്താത്പാതാലേ നാഗലോകപതയോ വാസുകി -
 പ്രമുഖാഃ ശംഖകുലികമഹാശംഖശ്ചൈതധനഞ്ജയധൃത -
 രാഷ്ട്രശംഖചൂഡകംബലാശ്ചതരദേവദത്താദയോ
 മഹാഭോഗീനോ മഹാമർഷാ നിവസന്തി യേഷാമു ഹ വൈ
 പഞ്ചസപ്തദശശതസഹസ്രശീർഷാണാം
 ഫണാസു വിരചിതാ മഹാമണയോ രോചിഷ്ണവഃ
 പാതാലവിവരതിമിരനികരം സ്വരോചിഷാ വിധമന്തി || 31 ||

|| ഇതി ശ്രീമദ്ഭാഗവതേ മഹാപുരാണേ പാരമഹംസ്യാം സംഹിതായാം
 പഞ്ചമസ്കന്ധേ രാഹ്യാദിസ്ഥിതിബിലസ്വർഗമർയാദാനിരൂപണം
 നാമ ചതുർവിംശോധ്യായഃ ||